

**Μαντώ Μαυρογένους. Πρότυπο αυταπάρνησης και
θυσίας.**

του Γιώργου Ν. Παπαθανασόπουλου.

Η Μαντώ Μαυρογένους ήταν μια ξεχωριστή προσωπικότητα της Επανάστασης του 1821. Γόνος της πλούσιας οικογένειας του Νικολάου Μαυρογένη και της Ζαχαράτης Μπατή γεννήθηκε στην Τεργέστη το 1796 ή το 1797. Το βαφτιστικό της όνομα ήταν Μαγδαληνή (Σημ. Μανταλένα στα ιταλικά, που έγινε Μαντώ). Ως κοπέλα συνδύαζε τη φυσική ομορφιά, με την σεμνότητα, την ευσέβεια, την μόρφωση και την αγάπη προς την Ελλάδα. Χειριζόταν

άριστα την ελληνική γλώσσα και μιλούσε άπταιστα τα γαλλικά, τα ιταλικά και τα τουρκικά.

Έζησε τον αποκεφαλισμό του θείου της Στεφάνου Μαυρογένη, Μεγάλου Λογοθέτη του Οικ. Πατριαρχείου, από τους τούρκους στις 13 Απριλίου 1821, την ίδια ημέρα με τον απαγχονισμό του Πατριάρχη Αγίου Γρηγορίου Ε΄. Έμαθε την ιστορία των αρχαίων Ελλήνων και ζήλωσε τη δόξα τους. Βίωσε τα βάσανα, που τράβηξαν οι ομοεθνείς της κατά την τουρκοκρατία και η ψυχή της γέμισε οργή κατά των τούρκων και θέληση η Πατρίδα της να απελευθερωθεί. Από τότε υποσχέθηκε στον εαυτό της να αφιερώσει στον Αγώνα όλη της την περιουσία και τον ίδιο τον εαυτό της.

Στην Μύκονο, όπου ζούσε, με δαπάνες της συγκρότησε σώμα στρατιωτών, που πολέμησαν στην Πελοπόννησο και εξόπλισε δύο πολεμικά σκάφη, για να ενωθούν με τον ελληνικό στόλο. Επικεφαλής των Μυκονιατών πολέμησε για πρώτη φορά τους αγαρηνούς στις 22 Οκτωβρίου 1822. Στη μάχη η κομψή κοσμοπολίτισσα, με τα δυτικά όμορφα φορέματα, μεταμορφώθηκε σε πολέμαρχο. Φορώντας απλό ρουχισμό αρματώθηκε με τουφέκι και σπαθί και τους αντιμετώπισε με επιτυχία, όταν επιχείρησαν να κάνουν απόβαση στο νησί. Έντρομοι οι αγαρηνοί από την ορμητικότητα των Μυκονιατών οπισθώχρησαν στα σκάφη τους, αφήνοντας στις ακτές του νησιού 17 νεκρούς και 60 τραυματίες.

Ο Αγώνας είχε για καλά ανάψει στην Πελοπόννησο και στην Ρούμελη και η Μαντώ έχοντας εξασφαλίσει την άμυνα της Μυκόνου πήγε στην Πελοπόννησο, όπου συνέχισε την προσφορά της στην Επανάσταση. Το 1824 ο Παπαφλέσσας, ως Υπουργός των Εσωτερικών έγραψε για τους αγώνες και τις θυσίες της Μαντώς:

« Το υπουργείον έχει πληροφορίας, η Κόρη αύτη απ' αρχής του Ιερού Αγώνος έδειξε πάντοτε μέγαν ζήλον και προθυμίαν υπέρ της ελευθερίας της Πατρίδος και εν ώ μάλιστα οι συγγενείς αυτής επάσχιζον να την εμποδίσουν από το Θείον και Ιερόν τούτο έργον της, αύτη μάλλον ενοπλίζετο τον πατριωτικόν ζήλον και την προς την Πατρίδα αγάπην, προτιμούσα να μισήται και να αποδιώκεται από τους οικείους συγγενείς της παρά να φανή αμέτοχος του θείου και ιερού Αγώνος μας. Εις τοσοούτον δε και τοιούτον βαθμόν έφθασεν ο υπέρ Πατρίδος ενθουσιασμός της, ώστε κατεδαπάνησεν όλην της την περιουσίαν προς όφελος της Πατρίδος (έργον τω όντι σπανιώτατον και

μάλιστα δια Κόρην). Μάρτυρες δε τούτου είναι τα ανά χείρας της ενδεικτικά” (ΓΑΚ υπ. Εσωτερ. φ. 42 και Μανουήλ Τασούλα «Μαντώ Μαυρογέννη», Ιστορικό Αρχείο, Έκδ. Δήμου Μυκονίων, Β΄ Έκδ. 1997, σελ. 120-121).

Ο ενθουσιασμός, η αυτοθυσία, η προσφορά, δεν βρήκαν ανταπόκριση από πολλούς Έλληνες. Η μεγάλη απογοήτευση ήταν η εκ μέρους του Δημητρίου Υψηλάντη αθέτηση του επισήμου αρραβώνα τους. Πληγωμένη, που έβλεπε ότι ο Υψηλάντης ήθελε να την εγκαταλείψει «χωρίς λόγον, με την πλέον σκληράν περιφρόνησιν» η συναισθηματική και έντιμη Μαντώ κατέφυγε στο Υπουργείο της Θρησκείας ζητώντας δικαίωση. Δεν βρήκε το δίκιο της (Αυτ. σελ. 174). Ήταν γυναίκα και ποιος να τα έβαζε με τον Υψηλάντη... Υπάρχει και η άποψη ότι για να μην υλοποιηθεί ο αρραβώνας φίλοι του εισέβαλαν στο σπίτι της στο Ναύπλιο και την απήγαγαν, στέλνοντας την με ναυλωμένο πλοίο στη Μύκονο... Η πικρία της κράτησε έως τον θάνατο του Υψηλάντη, το 1832, σε ηλικία 39 ετών.

Από την αυτοθυσία και το δόσιμο του εαυτού της και όλης της μεγάλης παρουσίας της στον Αγώνα μερικοί συγκινήθηκαν, πολλοί έμειναν αδιάφοροι και αρκετοί εκμεταλλεύθηκαν την κατάστασή της και της έκλεψαν ό, τι της είχε απομείνει. Τα χρόνια στο Ναύπλιο ήταν βασανιστικά για την Μαντώ. Στις 11 Μαΐου 1823 με πρόφαση ότι ξέσπασε πυρκαγιά στο σπίτι της άνθρωποι του Μανώλη Τομπάζη έκλεψαν και αφάνισαν όλη της την προίκα Από ρούχα και διαμαντικά, μέχρι το σπαθί του πατέρα της (Αυτ. σελ. 79). Αφού ξόδεψε 25.000 γρόσια στον Αγώνα έμεινε χωρίς χρήματα, δεν μπορούσε να πληρώσει το ενοίκιο του σπιτιού και κάποιος Κάββας, άλλοτε μόνος και άλλοτε συνοδεία ενόπλων στρατιωτών πήγαινε και την ενοχλούσε να το εγκαταλείψει (Αυτ. σελ. 107). Μέχρι και το λαχουρένιο σάλι της έκλεψαν. Το κατάλαβε όταν θέλησε να το φορέσει για να πάει στην εκκλησία... Ο καμαριέρης του Υψηλάντη της έκλεψε δύο ομολογίες, το 1824.

Η ηρωίδα έχοντας μόνο τριάντα γρόσια, μετά τα όσα πρόσφερε στον Αγώνα, έφυγε απογοητευμένη από το Ναύπλιο και το 1827 μετέβη να διαμείνει στην Αίγινα. Εκεί υπέβαλε αναφορά στην Αντικυβερνητική Επιτροπή, στην οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρει: «Είμαι βεβαία ότι η Σεβ. αυτή επιτροπή, γνωρίζει την κατάστασίν μου και δεν θέλει την εξοικονόμησιν, ότι δια την αγάπην της πατρίδος υστερούμαι τον επιούσιον άρτον» (Αυτ. σελ. 209).

Τα χρόνια περνούν. Ένα μικρό μέρος της Ελλάδας έχει ελευθερωθεί. Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια έρχεται ο Όθωνας και η εποχή του... Η Μαντώ αυτά τα χρόνια αρχίζει έναν άπελπι αγώνα να αποκτήσει από την οικογενειακή περιουσία αυτά που είχαν απομείνει, της ανήκαν και άλλοι νοσφίζονταν. Μετά τα τόσα βάσανα που πέρασε αποσύρθηκε στην Πάρο, όπου βρήκε το κουράγιο να προσφέρει τη βοήθειά της σε άπορα και σε δυστυχημένα κορίτσια. Πέθανε στην Πάρο, τον Ιούλιο του 1840, σε ηλικία 43 ή 44 ετών, από τυφοειδή πυρετό. Η ένδοξη «πατριώτις», όπως υπέγραφε, φορούσε στο φέρετρο στολή αντιστρατήγου. Η συμμετοχή του λαού ήταν πάνδημη. Ετάφη στο νεκροταφείο της Παροικιάς. Με τα χρόνια ο τάφος της ξεχάστηκε, ούτε ένας σταυρός με το όνομά της δεν βρέθηκε. Σώθηκε ο πολύτιμος Σταυρός που φορούσε. Αλλά αυτά όλα είναι τα υλικά και χρεώνονται στους ανθρώπους. Η Μαντώ μένει αθάνατη, για την ανιδιοτέλειά της και την προσφορά της στην Επανάσταση του 1821, έστω και αν λίγοι την μνημονεύουν.

Το σπουδαιότερο γι' αυτήν είναι πως, όπως έγραψε ο Ιταλός φιλέλληνας ιατρός Pierviviano Zecchini στο βιβλίο – ημερολόγιό του «Quadri della Grecia Moderna (Tipografia di Gio. Cecchini, 1864), «η Μαντώ δίδαξε ότι χωρίς την αγάπη στην Πατρίδα και επομένως χωρίς ελευθερία και ανεξαρτησία δεν υπάρχει ούτε αξιοπρέπεια, ούτε αρετή, ούτε ευτυχία επί της γης».-

Πηγή : <http://www.antibaro.gr/>